

Jord eller eld?

Jag är i skrivande stund på väg hem från Japan. Huvudsyftet med vår kortare vistelse har varit gravsättningen av min svärmor som sommaren 2021 lämnade oss för att vara med Herren. Då var det på grund av reserestriktioner inte möjligt för oss att personligen närvara vid begravningsgudstjänst, utan deltagande för vår del fick ske digitalt. I höst blev det till slut möjligt att arrangera med gravsättning av urnan. I Japan är kremationsbegravning regel.

Även i Sverige har andelen kremationsbegravningar succesivt ökat under en längre tid så att de nu på många håll är regel. Jordbegravningar förekommer fortfarande på landet och i konservativare delar av befolkningen.

Några tvingande skäl att välja den ena eller den andra formen av begravning finns inte i Bibeln. Det hindrar inte att det finns goda skäl att beakta vid övervägande av begravningssätt.

Den svenske materialisten, som i världen och i människan inte ser annat än kombinationer av materia och energi, celler, organ och molekyler, kan inte sällan uttrycka sig så att när människolivet väl är slut, är allting slut. Livet var aldrig mer än ett kortvarigt bloss i universums mörker – vare sig man avser människan som individ eller släkte. Att låta bränna kvarlevorna av en människa

är i princip inte mer anmärkningsvärt än att elda upp annan förbrukad bråte. Ett sådant synsätt rimmar dock illa med allt tal om människans värde, värdighet eller hennes rättigheter som människa, som även en materialist kan tala sig varm för. Var det för materialisten bara tomma ord av självbedrägligt slag? Ja, vilket intresse har materien i sig av att vi gör skillnad på rätt och fel, gott och ont?

Och det vi ser är också ett minskat civilt vaktslående om mänskliga värden, respekt för äldre, för äktenskap, för människolivet, för äganderätten.

Ett mer attraktivt skäl för en materialistisk människosyn är att någon räknenskap för illa skött förvaltning inte behöver fruktas. Jag kommer inte att ställas till svars, efter det att jag dragit mitt sista andetag. Den sekulariserade svensken kombinerar gärna ett bejakande av en materialistisk livssyn med ett avståndstagande från traditionell kristen tro.

Den kristne däremot ser och erkänner en osynlig del av tillvaron och av människan. Hon är inte bara kropp – utan kropp *och* själ (eller ande). Och tillvarons viktigaste beståndsdel är den Osynlige, Skaparen. Om vi ser oss omkring, förstår vi att ingenting av det vi kan uppfatta med våra sinnen kan ha gett upphov till den synliga världen.

Hebr. 11:2 ger uttryck för just det: "Genom tron förstår vi att ... det vi ser inte har blivit till av något synligt."

När människan dör, upplöses enheten mellan kropp och själ – tillfälligtvis.

Döden är alltid en tragedi och en sorg. Men den är en elak följd av synden, av det människans uppror mot Skaparen, som våra första föräldrar gjorde sig skyldiga till. Det är endast Kristus – som av Paulus kallas "den andre Adam" – som kan upphäva döden.

Och åtskillnaden mellan kropp och själ är tidsbegränsad, parentetisk. Därför säger Jesus att Lasarus sover, när han är död (Joh. 11:11, 14). Därför kallar även Paulus de levande för "vakna" och de döda "insomnade". Jesus Kristus "har dött för oss för att vi ska leva med honom" (1 Tess. 5:10).

Av samma skäl talar Gamla testamentet om att David, Salomo och många av Israels kungar gick "till *vila* hos sina fäder".¹

Sömn och vila är tillfälliga tillstånd av sänkt medvetande. Därav följer språkbruket: "Vila i frid!" – underförstått: till uppståndelsens morgon – eller "Sov i ro!"

Dessa sista hälsningar ger ett tydligt uttryck för innehållet i vår kristna tro. När materialisten däremot använder en sådan hälsning får det uppfattas som inkonsekvent – eller som lån från en livsåskådning han tagit avstånd ifrån. Han tror ju inte att den anhörige någonsin kommer att vakna.

I den apostoliska trosbekännelsen bekänner vi kroppens uppståndelse. Det är mot den bakgrunden inte helt följdriktigt att låta förvandla den döda kroppen till aska. Naturligare vore att vilja lägga kroppen "till vila", i väntan på att den ska väckas till liv och återförenas med själen eller anden.

Ett annat skäl att tveka inför eldbegängelsebruket är att elden i bibliskt språkbruk inte symboliserar välsignelse eller Guds gillande – utan precis motsatsen. Till getterna uttalas orden: "Gå bort från mig, ni förbannade, till den eviga elden som är beredd åt djävulen och hans änglar" (Matt. 25:41, jfr Upp. 20:10–15). Och över Sodom och Gomorra regnar "eld och svavel" som uttryck för Guds starka ogillande (1 Mos. 19:24).

När detta är sagt, behöver vi inte kategoriskt fördöma bruket av kremationsbegravning. Men det finns onekligen skäl att hålla fast vid den traditionella kristna användningen av jordbegravning. Den ger på flera sätt uttryck för en kristen förståelse av kropp och själ, av död och uppståndelse.

Vi är kallade till att i Kristi anda forma våra liv efter den förståelsen. Mönsterbilden är vad Jesus manifesterade i sitt liv och i sin död. Det är en omvandling av den enskilde troende, Kristi kyrka och världen till Guds avbild och Kristus-likhet, som förverkligas genom ett nytt tänkesätt. Det växer fram genom bruket av nådemedlen i den helige Andes kraft. Lars-Åke Nilsson skriver i det ämnet (s. 12–16).

Stefan Mattsson skriver i sin artikel om Jesus som borgensman (s. 3–11). Redaktören söker visa hur starkt profetiskt och därmed gudomligt anspråksfullt Bibelns budskap är (s. 20–30).

Peter Henrysson

redaktör

1. 1 Kung. 2:10, 11:43, 14:20, 15:24, 22:40, 2 Kung. 10:35, 14:16 m.fl. Jfr "Kristi död och vår sömn" av Martin Luther i *Begrunda* nr 2-2019, s. 31–32.